

MAVZU: OKEANIYA OROLLARIGA TAVSIF

REJA:

1. Okeaniya tarkibiga kiruvchi orollar umumiy tavsifi.

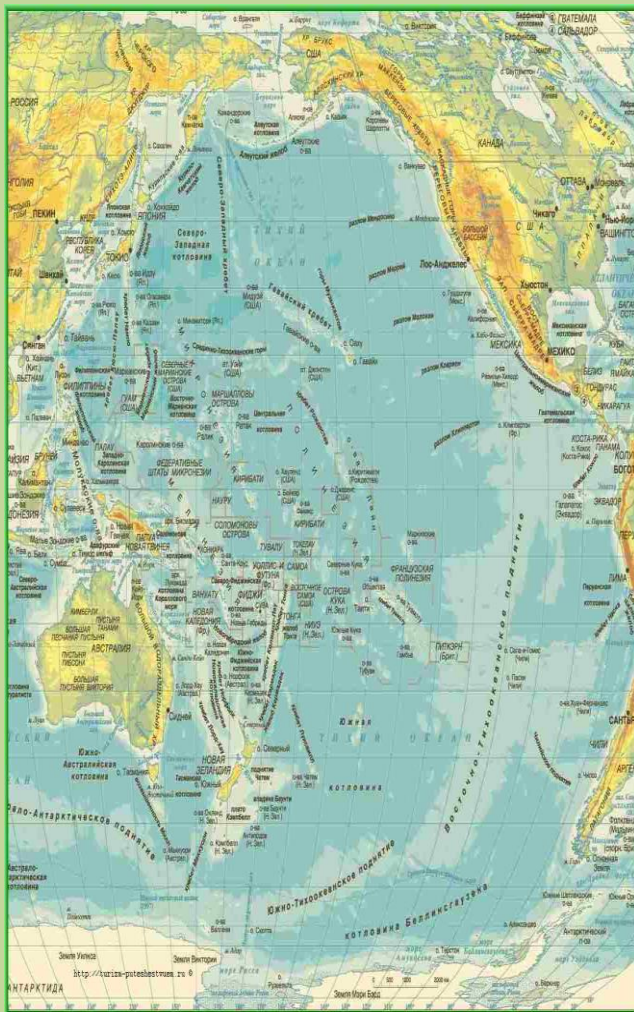
1.1. Meloneziya

1.2. Mikroneziya

1.3. Polineziya

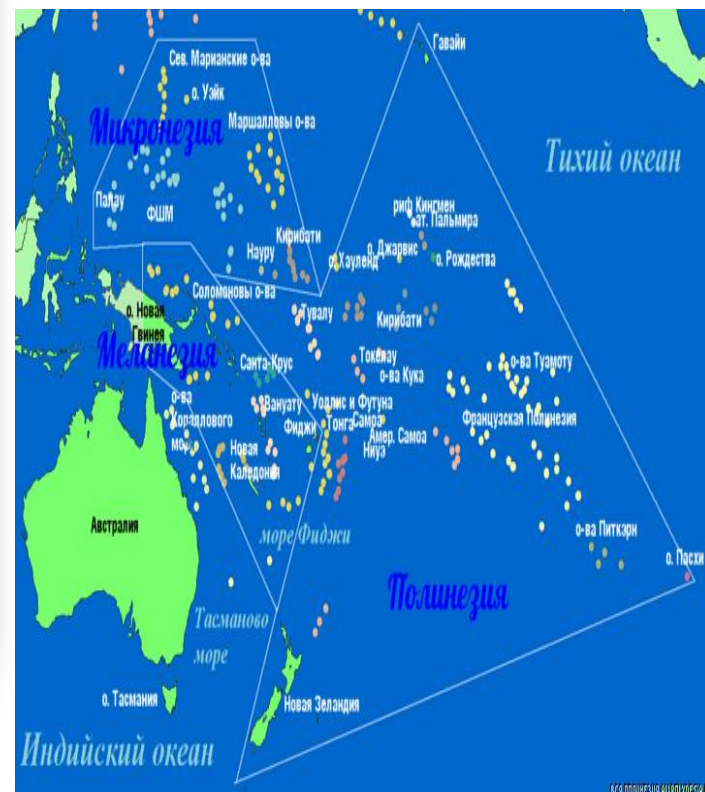
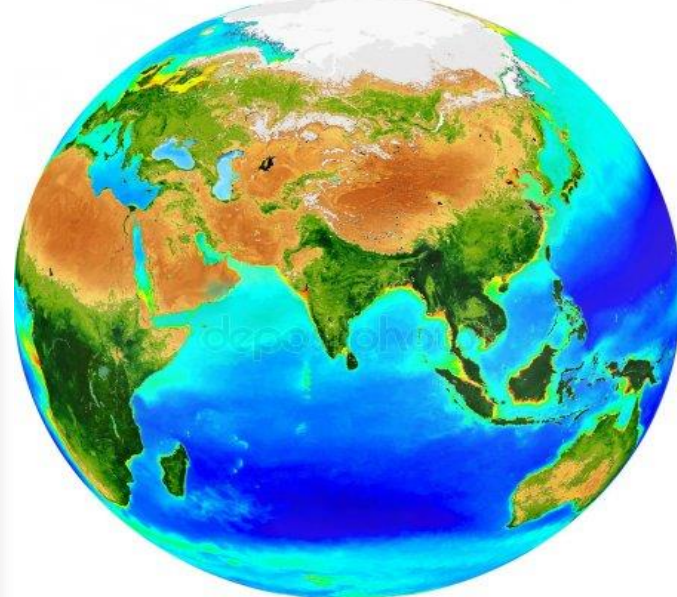
1. Okeaniya tarkibiga kiruvchi orollar umumiy tavsifi

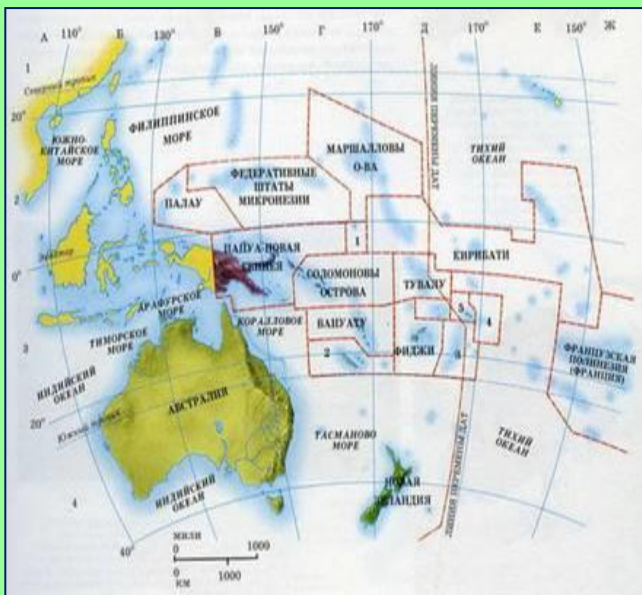
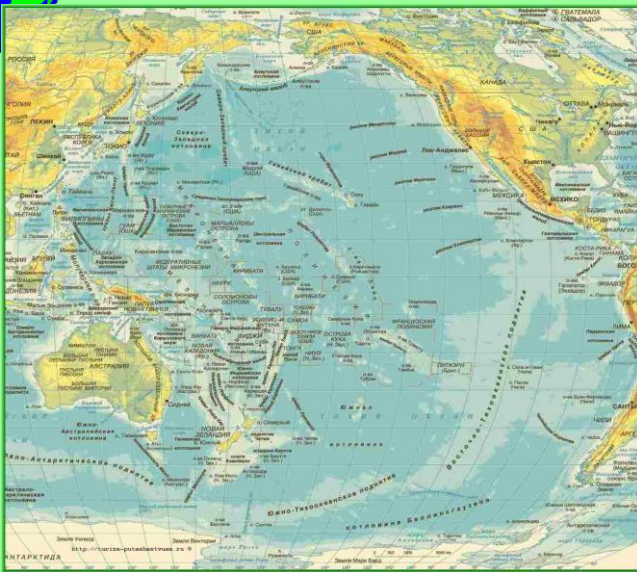
*Avstraliyadan shimol va
sharqda, Tinch okeanining
janubi-g'arbiy qismida kelib
chiqishiga ko'ra materik,
marjon va vulkan orollaridan
iborat juda ko'p katta-kichik
orollar joylashgan. Bu
orollarning hammasi
birgalikda Okeaniya deb
ataladi.*

Okeaniya - Tinch okeanining markaziy va janubi-g'arbiy qismlarida , 1300 shq.u. va 1050 g'.u. bilan 300 sh.k. va 560 j.k orasida joylashgan bo'lib, 7000 dan ortiq orollar kiritiladi.

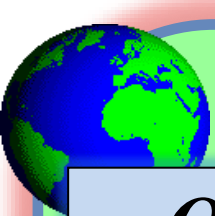
*Okeaniya orollarining umumiy maydoni 1,3 mln. km² ni tashkil qiladi va quruqlikning 2%ni egallaydi. **Yangi Gvineya** (829 000 kv.km) va **Yangi Zelandiya** (268 685 kv.km) ga to'g'ri kelsa, qolgan mayda orollarning maydoni 202315 kv.km ga teng.*

*Okeaniya tabiati va tabiiy
resurslari*

*to'g'risidagi ma'lumotlar yevropa-
liklarga XVI asrda **F.Magellan**
(1521y)*

*va **J.Kuk (1773-1778y)**ning
birinchi dunyo aylana
sayyohatidan keyin ma'lum
bo'lgan.*

*Okeaniya tabiati va
mahalliy aholisini
o‘rganishda
N.A.Mikluxo-
Maklayning (1871-1882
y) hissasi katta.*

*U Yangi Gvineya oroli xalqlarining hayoti
va urf-odatlarini, boshqa orollarning
tabiatini 12 yil davomida batafsil
o‘rgangan.*

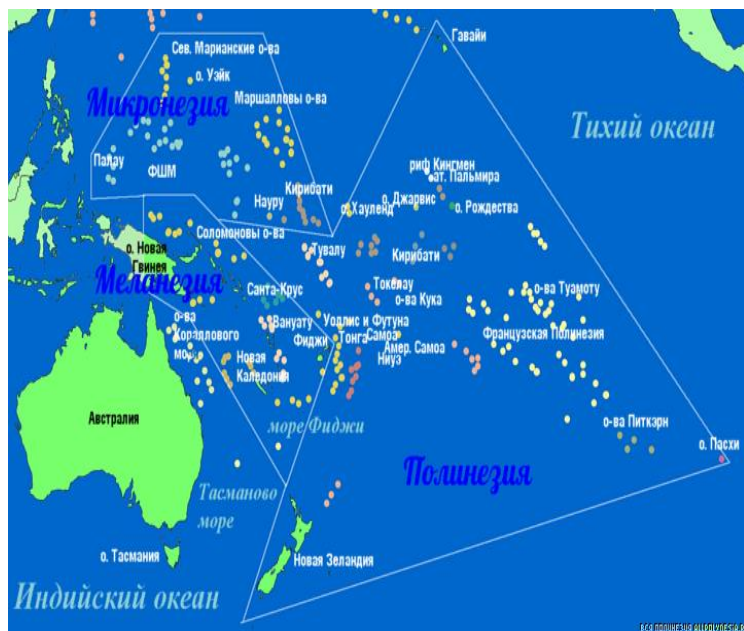

Meloneziya

*Uning tarkibiga
Yangi Gveniya,
Bismark, Luiziyada
arxipelaglari,
Solomon orollari,
Yangi Gebrit, Santa-
Kruz, Yangi
Kaledoniya, Fidji va
boshqa orollar kiradi.*

Bu orollar butunlay
 ekvator bilan **10°**
j.k.lar orasida
 joylashgan. Uning
 ko'pchiligi materik
 orollar bo'lib, sohili
 kichik maydonni
 egallagan. Yangi
 Gviniya dunyodagi
 eng katta orollardan
 biri. **Uning maydoni**
829 kv.km.

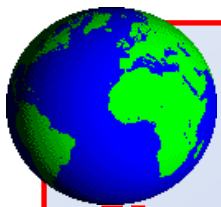
O'rtacha oylik harorat
+25°+28°S, harorat **+20°S** dan
pastga tushmaydi. 2000 m
balandlikda o'rtacha harorat
+20°S dan bir oz past bo'ladi.
Butun o'lkada yog'in ko'p,
tog'larning shimoliy
yonbag'rida o'rta hisobda **4000**
mm, ayrim joylarda **6000 mm**
dan ortiq yog'in tushadi. Eng
uzun daryo Flay, u tog'lardan
boshlanib, orolning janubiy,
tekislik qismidan oqadi,
uzunligi **800 km**.

*Orolning janubiy
pastekislikdagi daryo vodiylari
uchun saga palmasidan iborat
galeya oʻrmonlari xos,
sohillarda palmalar oʻsadi.
Yangi Gviniyada hayvonlardan
kenguruning bir necha turi
qaqnus, qopchiqli boʻrsiq va
yexidna yashaydi. Bundan
tashqari har xil qushlar koʻp.
Oʻlkada sut emizuvchilar deyarli
yoʻq, koʻproq papuaslar va
melaneziyaliklar yashaydi.*

Yangi Zelandiya: Avstraliyadan sharq tomonda 1500 km masofada, 34° - 46° j.k. lar oralig'ida joylashgan. Bular janubiy yarim sharning subtropik va mo'tadil kengliklarida joylashgan yagona oroldir. Bu o'lkaga Kuk bo'g'izi ajratgan ikkita katta orol **Janubiy va Shimoliy orollar, Styuart oroli** va bir qancha mayda orollar kiradi. Yangi Zelandiya orollari kelib chiqishiga ko'ra **materik oroldir.**

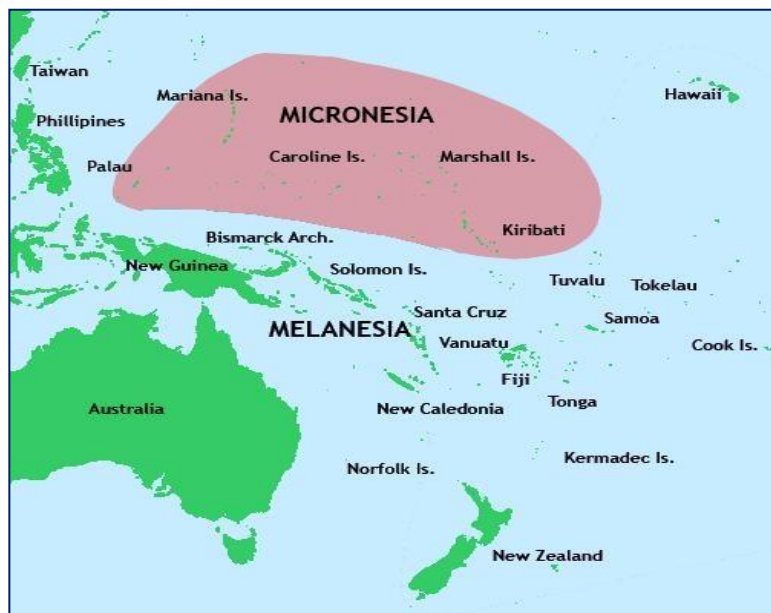
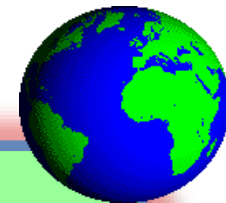
ForexAW.com

*Orolning markaziy qismi o‘rtacha balandligi **600 m** bo‘lgan vulqon platosidan iborat. Shimoliy orolning eng baland tog‘i so‘nmagan Ruapexu vulqonidir. Orollarga g‘arbiy shamollar g‘arbiy sohillarga ko‘plab yog‘inlar keltiradi, o‘rtacha yog‘in miqdori **2000 mm** bo‘lgani holda, g‘arbiy sohilning ayrim hududlariga **500 mm** gacha yog‘in tushadi.*

Tog'larda dengiz sathidan **2000 m** dan yuqorida deyarli butunlay qor yog'adi. Shimoliy orolda qish juda iliq. Iyulning o'rtacha harorati **+12°S** ga yetadi, janubiy orolda **+5°S**, tog'larda **-2°S**, sohillarda harorat **-5°S** gacha pasayishi mumkin. Yanvarning o'rtacha harorati shimolda **+19°S** dan, janubda **+14°S** gacha o'zgaradi.

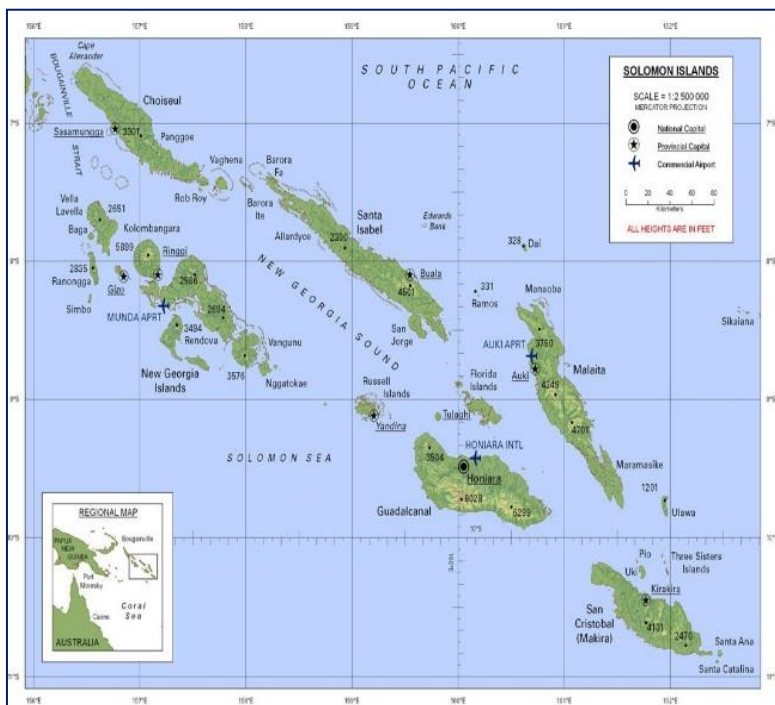

Mikroneziya.

**Melaneziyadan shimolda 177°
shq.u. dan g‘arbda joylashgan
mayda Tinch okeanining
ekvatoridan shimoldagi juda
katta qismida go‘yo sochilib
yotgan juda mayda orollar:**

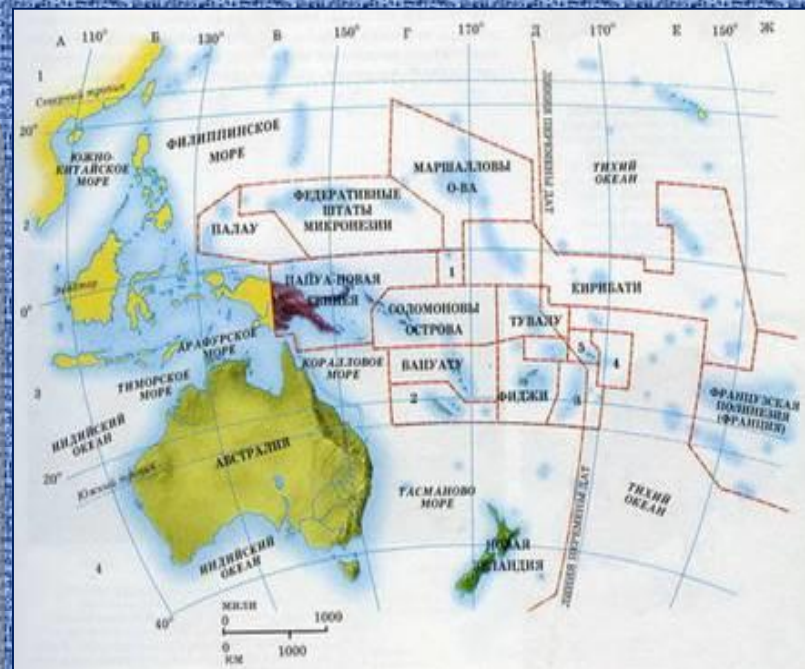
**Marshall, Ellis arxipelaglari,
Marmar, Karolin, Nauru,
Oshen orollari, shuningdek,
bir qismi janubiy yarim sharda
joylashgan Gilbert arxipelagi
kiradi**

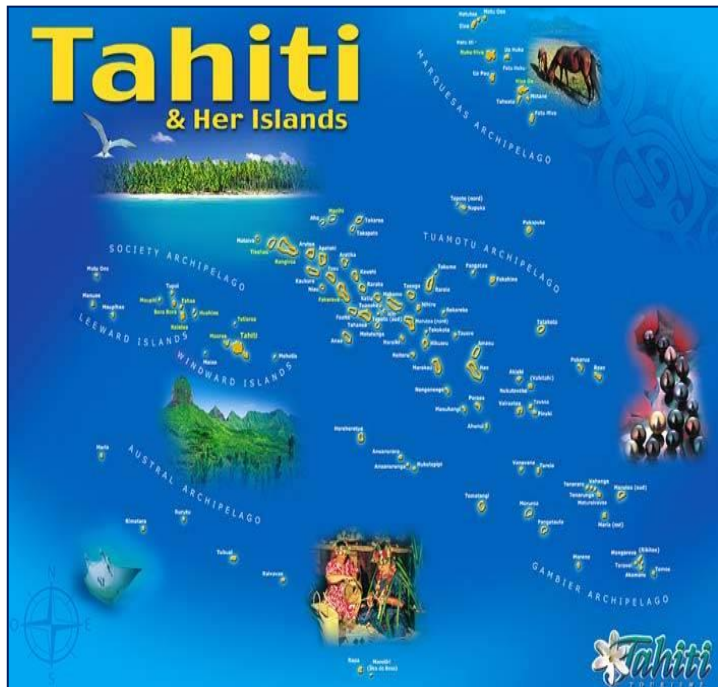

*Mikroneziyadagi barcha orollar
kelib chiqishiga ko'ra marjon
yoki vulqon orollardir.*

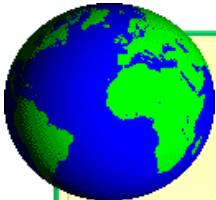
*Mikroneziyadagi ba'zi orollarda
yomg'ir deyarli har kuni yog'adi,
yillik yog'in miqdori **2000-4000**
mm gacha, ayrim joylarda **6000**
mm gacha yetadi. Harorat odatda
+28° S dan ko'tarilmaydi va **+20°**
S dan tushmaydi. O'lkada sernam
tropik o'rmonlar ko'pchilikni
tashkil etadi. Marjon
orollarida kakos palmalari bilan
ba'zi bir butalar o'sadi.*

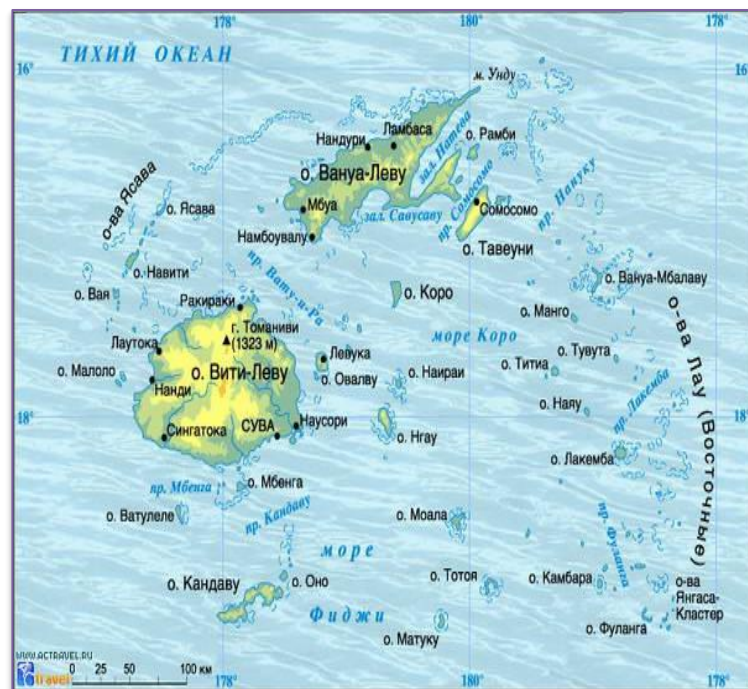

Polineziya.
Tinch okeanining janubiy
qismlarida 177° shq.u. dan
sharqda joylashgan qolgan
barcha orollar (Markaziy va
Janubiy) deyarli barcha orollari
- Gavayi, Layn, Finiks, Tokelau,
Samoa, Kuk, Taiti, Jamiyat,
Tuomotu, Markiz, Pasxa orollari
va boshqalari ekvator bilan 10
j.k. oralig'ida, faqat Layn
orollarining bir qismi shimoliy
yarimsharda joylashgan.

Оролларнинг
шамолга рўпара
ёнбағрларида **5000**
мм гача, тескари
ёнбағрларида **1500**
мм гача ёғин
тушади. Шимолий
Полинезия ороллари
Тинч океаннинг ўрта
қисмида шимолий
тропикдан жанубда
жойлашган.

ForexAW.com

Orollar yilning ko‘p qismida shimoli-sharqiy passat shamollari ta’sirida bo‘ladi. O‘lkada **10000 – 12000 mm** gacha yog‘in yog‘adi. Orollarda madaniy o‘simliklardan **shakarqamish, banan, sholi, pek, ananas va kofelar** ekiladi. O‘lkada **ko‘rshapalaklar, qushlar, sichqon, cho‘chqa itlar** va boshqalar tarqalgan

*Эътиборингиз учун
рахмат!*